

Onderzoeksresultaten:

Gemeenteraadsverkiezingen 2022 en mantelzorgwaardering,

Maart 2022

Samenvatting

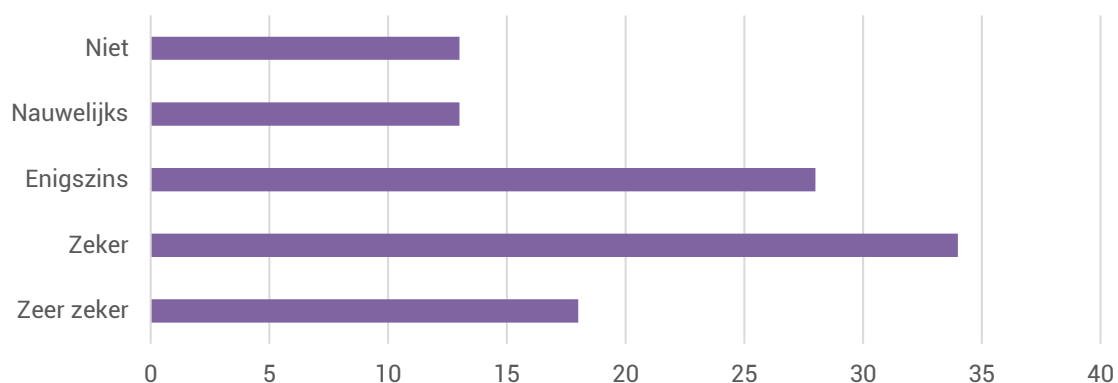
Voor meer dan de helft van de mantelzorgers speelt het thema mantelzorg een rol in hun stemkeuze voor de gemeenteraadsverkiezingen 2022. Mogelijk omdat men de signalen herkent of ervaringen heeft in de gemeente die van invloed zijn op mantelzorgers en daarop verbetering wenst. Zo is er een grote groep die ervaart dat er wordt bezuinigd op de mantelzorgwaardering (41%), dat er hogere eisen of drempels zijn om in aanmerking te komen voor zorg en ondersteuning (31%) en dat er minder zorg wordt toegekend bij herindicering (24%). Van het 10-puntenplan voor gemeenten dat MantelzorgNL heeft opgesteld, vinden de respondenten in dit onderzoek vooral van belang dat de gemeente de ontvangen gelden voor mantelzorgondersteuning ook daadwerkelijk inzet voor hulp aan mantelzorgers en dat de lokale ondersteuning alle acht vraaggebieden omvat. Helaas verwacht 25% van de mantelzorgers niets van de lokale politiek voor wat betreft het thema mantelzorg. Twee derde van de mantelzorgers heeft in 2021 een mantelzorgwaardering ontvangen, van wie een kwart ontevreden over de vorm of waarde van deze waardering is. Velen zien het als een fooi in vergelijking met de geleverde informele zorg en ondersteuning aan hun naaste, waarbij velen de afgelopen jaren ook hebben ervaren dat de vertegenwoordigde waarde van de waardering steeds minder wordt. Van de mantelzorgers wordt steeds meer verwacht, maar de waardering voor hen brokkelt af. Ook past de vorm van waardering niet altijd op wat een mantelzorgers wil of kan met de waardering. Een vrij te besteden geldbedrag is dan ook veruit de meest gewenste vorm van waardering (48%).

Thema mantelzorg speelt rol in stemkeuze

Van alle respondenten zegt 82% op 16 maart te gaan stemmen bij de gemeenteraadsverkiezingen. Van hen geeft 51% aan dat het thema mantelzorg (zeer) zeker een rol speelt in de stemkeuze.

Speelt het thema mantelzorg een rol in uw stemkeuze?

N=591

De meerderheid (55%) heeft nog niet de verkiezingsprogramma's bekeken. Van de overige mantelzorgers is 25% het thema mantelzorg niet tegengekomen in de verkiezingsprogramma's, 5% bij één partij en 8% bij meerdere partijen. Tot slot heeft 7% geen antwoord op deze vraag.

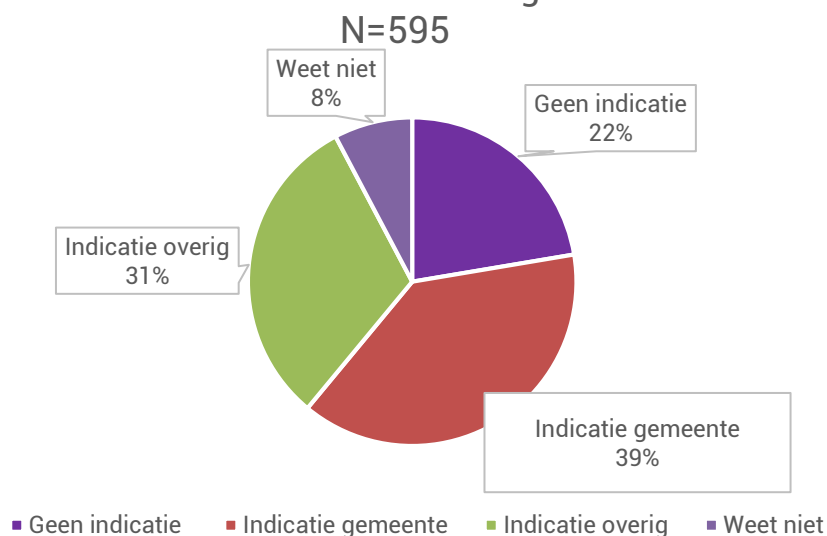
Vertrouwen in lokale politiek op het thema mantelzorg is laag

Van welke partijen verwacht men dat deze zich lokaal hard maakt voor mantelzorgers? Van de politieke partijen die ook landelijk bekend zijn vooral SP (8%), PvdA (6%), Christen Unie (4%) en CDA (4%) de partijen waar vertrouwen in is. Lokale partijen worden door 7% genoemd. Een derde heeft echter geen mening en een kwart van de ondervraagden verwacht niets van de lokale politiek op het thema mantelzorg.

Groot deel respondenten zorgt voor naaste met indicatie vanuit gemeente

Van de mantelzorgers die de vragenlijst hebben ingevuld zorgt 39% voor iemand die een indicatie vanuit de gemeente heeft. Dit kan zijn een Wmo-indicatie of een indicatie vanuit de jeugdwet. Het is waarschijnlijk dat deze groep het meest contact heeft gehad met de gemeente over de zorg en ondersteuning voor hun naaste. Van deze groep is 89% woonachtig in dezelfde gemeente als hun naaste. Daarnaast zorgt 31% voor iemand met een andere indicatie dan vanuit de gemeente, bijvoorbeeld vanuit de Zorgverzekeringswet (zorgverzekeraar) of Wet langdurige zorg (ClZ).

Heeft degene voor wie u (het meest) zorgt een indicatie voor zorg?

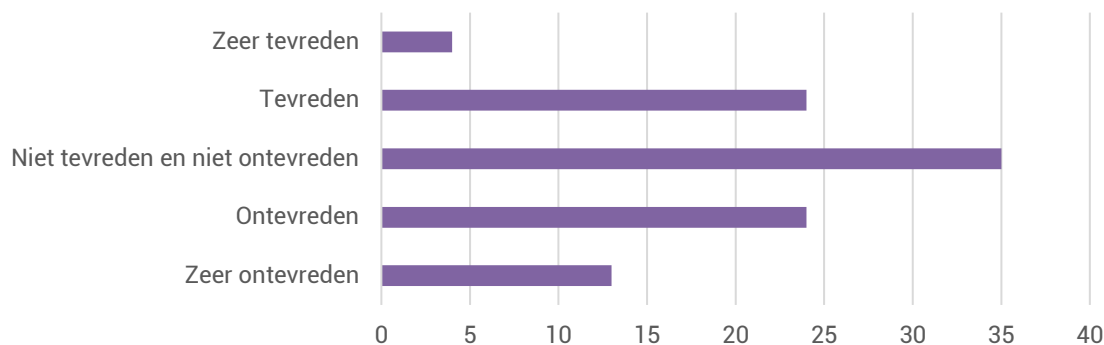

Van de resterende 8% weet men niet of er een indicatie is, dan wel of dit een indicatie vanuit de gemeente betreft.

Tevredenheid over aandacht voor en ondersteuning aan mantelzorgers verdeeld

De respondenten zijn verdeeld in de tevredenheid over de aandacht voor en ondersteuning aan mantelzorgers in hun gemeente. Tegenover de groep die (zeer) tevreden is (29%) staat een iets grotere groep die (zeer) ontevreden is (37%). De overige 35% is neutraal.

Hoe tevreden bent u over de aandacht voor en ondersteuning aan mantelzorgers in uw gemeente? N=601

Kijken we naar de groep die zorgt voor iemand met een indicatie vanuit de gemeente, dan wordt de groep die neutraal antwoordt kleiner. De tevredenheid neemt toe (31%), maar de ontevredenheid nog iets meer (42%).

Bezuiniging op mantelzorgwaardering veel ervaren signaal

Een van de signalen die bij MantelzorgNL bekend is en door vele mantelzorgers wordt herkend is de bezuiniging op de lokale mantelzorgwaardering (41%). Ook hoger eisen of drempels om in aanmerking te komen voor zorg en ondersteuning (31%) en wachtlijsten voor zorg en ondersteuning (28%) worden gezien en/of ervaren.

Heeft u de afgelopen vier jaar onderstaande signalen over zorg en ondersteuning in uw gemeente gehoord of ervaren? N587

De groep mantelzorgers die zorgt voor iemand met een Wmo-indicatie scoren veel vaker het signaal dat bij herindicatie minder zorg wordt geïndiceerd dan voorheen (33%) in vergelijking met de overige mantelzorgers in dit onderzoek (18%).

Positieve signalen zijn er ook. Op deze open vraag hebben 158 respondenten iets ingevuld. In een derde van de antwoorden (49x) gaat het om hulp of ondersteuning die is toegezegd. Ook zijn er mantelzorgers die tevreden zijn over het contact met een professional (31x), omdat zij zich

begrepen voelen door die persoon en omdat deze zich erg inzet voor de mantelzorg. Niet alle antwoorden zijn positief. Opvallend vaak wordt gemeld dat het aanvragen van hulp niet zonder slag of stoot ging en dat men blij is uiteindelijk toch de zorg en ondersteuning te krijgen waarop men hoopte.

Pgb is niet meer mogelijk, maar we hebben in ieder geval nog enige ondersteuning in de huishouding

Mantelzorgorganisatie is top. Wmo-consulent was betrokken na aanvankelijk heel lang geen respons

De gemeente heeft zich erg ingezet om goede huishoudelijke hulp te regelen, wat overigens niet is gelukt

Het is erg afhankelijk van de persoon. Soms gaat het goed, vaak niet

Mantelzorgers zagen afgelopen vier jaar weinig verbetering

In 2018 is uitgevraagd op welke van de onderwerpen in onderstaande grafiek men vooruitgang zou willen zien. Bijna 40% van de mantelzorgers gaf destijds aan dat het voorkomen van een grotere druk op de mantelzorg het meest belangrijk was. Slechts 15% van de mantelzorgers geeft aan de afgelopen vier jaar op dat punt daadwerkelijk vooruitgang te hebben gezien. De grootste groep (37%) antwoordt helaas geen vooruitgang te bespeuren op de genoemde punten.

Heeft u de afgelopen vier jaar verbetering gezien op onderstaande onderwerpen?

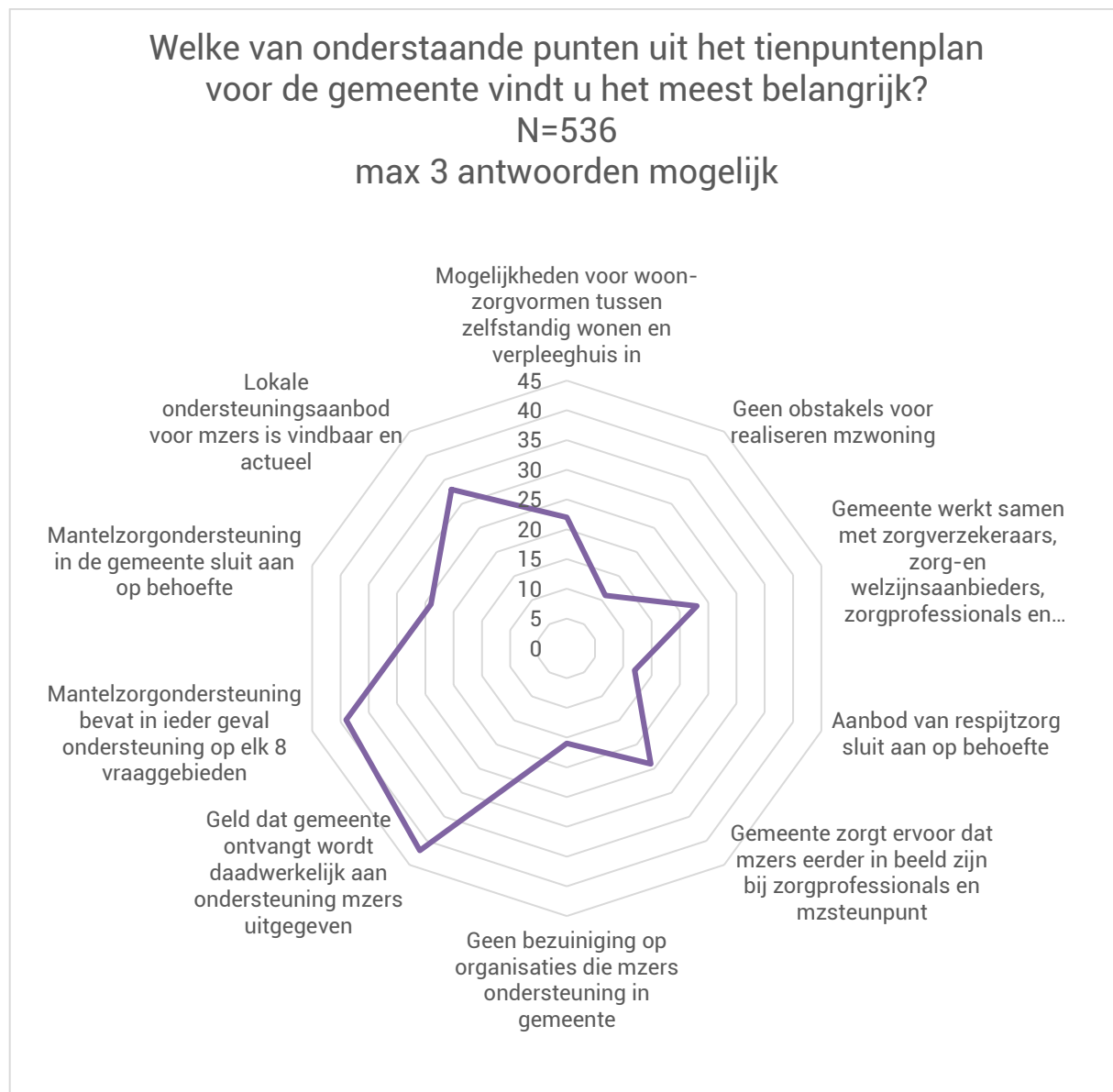
N=584

Belangrijkste punt komende vier jaar is het oormerken van gelden voor mantelzorg

MantelzorgNL heeft in aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen een tienpuntenplan voor de gemeenten opgesteld. Van deze punten konden de respondenten aangeven welke drie punten zij het meest belangrijk vinden. Het volledig inzetten van de ontvangen budgetten voor

mantelzorgondersteuning en- waardering ten behoeve van mantelzorgers scoort hoog (42%). Deze budgetten zijn namelijk niet geoormerkt, waardoor een gemeente een deel van de gelden voor andere doelen dan mantelzorg kan inzetten. Ook mantelzorgondersteuning op elk van de acht vraaggebieden is veel aangevinkt (39%). De vindbaarheid van het lokale ondersteuningsaanbod wordt als derde punt gescoord (33%).

Vertrouwen in lokale overheid t.a.v. zorg en ondersteuning laag.

Slechts 12% van de mantelzorgers heeft er vertrouwen in dat de zorg en ondersteuning in de gemeente de komende vier jaar zal verbeteren, tegenover 43% die er geen vertrouwen in heeft. Een bijna even grote groep zegt hierop geen ja en geen nee (45%).

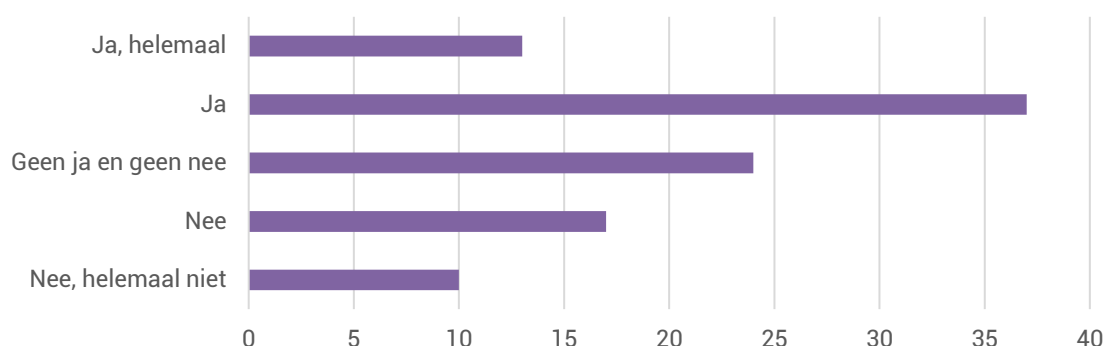
Mantelzorgers verdeeld over de mantelzorgwaardering

Van de mantelzorgers uit dit onderzoek heeft 65% in 2021 een mantelzorgwaardering ontvangen. De overige 35% heeft geen waardering ontvangen en geeft aan te weten dat er wel een gemeentelijke

waardering in de gemeente is (23%) of dat er überhaupt in de gemeente geen mantelzorgwaardering is (13%). De vorm van de mantelzorgwaardering in 2021 was veelal in waardebonnen of spaarpassen (39%), een geldbedrag bij 29% en een attentie bij 10% van de respondenten. Dit komt grotendeels overeen met onderzoek dat MantelzorgNL in 2021 heeft gedaan onder alle gemeenten in Nederland, waaruit blijkt dat de cadeaubon steeds populairder wordt als vorm van waardering ten koste van het geldbedrag. Collectieve vormen van waardering zoals bijeenkomsten, activiteiten of uitjes met meerdere mantelzorgers was bij 17% van de ondervraagde mantelzorgers een vorm van waardering. Combinaties van antwoorden waren mogelijk, aangezien de waardering uit meerdere vormen kan bestaan, bijvoorbeeld een cadeaubon uitgereikt tijdens een high tea.

Bent u tevreden met de mantelzorgwaardering die u in 2021 heeft ontvangen?

N=372

Het was mogelijk een toelichting te geven op waarom men ontevreden is over de plaatselijke mantelzorgwaardering. Hiervan maakten 158 mantelzorgers gebruik. Veelal voelen mantelzorgers zich afgescheept met een fooi in vergelijking met de inzet en zorg die ze hebben gegeven (51x). Daarbij zien velen het bedrag van de waardering sinds 2015 omlaag gaan (37x), wat niet helpend is in het gevoel zich gewaardeerd te voelen. Tot slot heen 34 mantelzorgers aan dat de vorm van de waardering niet passend is op hun situatie, bijvoorbeeld omdat de waarderingsbijeenkomsten gericht zijn op oudere mantelzorgers of omdat de bonnen alleen in te leveren zijn bij plaatselijke middenstand.

Wil niet ondankbaar zijn maar vind het wel erg weinig

Ik heb het gevoel dat hiermee aan een verplichting wordt voldaan, maar niet dat ik gezien wordt

Er zijn ook andere manieren om mantelzorgers te waarderen. Respectvollere afhandeling van Wmo-aanvragen bijvoorbeeld

Het bedrag van de waardebon (€12,50) ervaar ik als een belediging. Zolang de mantelzorgwaardering bestaat is het bedrag ieder jaar met grote stappen minder geworden.

Ik hoor van andere dat de waarde echt hoger is in hun gemeente

Je bent 24 uur per dag bezig en dan krijg je alleen een bon van 20 euro om uit eten te gaan. Moet je dan in je eentje gaan?!

Tijdens corona hebben zorgmedewerkers, ook administratief personeel, 2x een zorgbonus ontvangen: 1x1000,- en 1x384,- euro. Prima, wat betreft die zorgmedewerkers. Er is echter ook een extra beroep gedaan op mantelzorgers, ik heb zelf bijna anderhalf jaar bij mijn moeder ingewoond om haar te verzorgen omdat er steeds corona bij haar thuiszorg was. Dat geldt voor veel mantelzorgers die extra werk hebben gedaan, maar wij kregen niets extra. Sterker nog: mijn moeder heeft een pgb voor zorg en ik mocht een verzorger voordragen voor de zorgbonus, maar er stond bij dat dat geen familie mocht zijn! Ik mocht in november naar een lunch van de gemeente Amsterdam, de cadeaubon van 20 euro is afgeschaft want die werd te duur.

Sterke voorkeur voor waardering in geldbedrag

Mantelzorgers hebben een sterke voorkeur voor een waardering uitgedrukt in een geldbedrag (48%). Een waardebon of spaarpas heeft bij 20% de voorkeur en alle overige genoemde en veelgebruikte vormen van waardering scoren lager dan 10%. Slechts 5% geeft aan geen behoefte te hebben aan een gemeentelijke mantelzorgwaardering.

Wat voor soort waardering heeft uw voorkeur?

N=572

Achtergrond respondenten

Aan dit onderzoek deden 635 respondenten mee in de periode van 24 februari tot 7 maart. Van hen zorgt 39% voor een naaste met indicatie voor zorg en ondersteuning van de gemeente. Eén op de zeven woont in een andere gemeente dan de zorgvrager. De respondenten zijn vrijwel allemaal (zeer) langdurig en intensief zorgende mantelzorgers.

Nationaal Mantelzorgpanel

Met het Nationaal Mantelzorgpanel peilt MantelzorgNL periodiek de behoeften en meningen van mantelzorgers over actuele onderwerpen die met mantelzorg te maken hebben. Momenteel telt het NMP ongeveer 1650 panelleden. De resultaten worden gebruikt om actuele vraagstukken in kaart te brengen waarmee de belangen van mantelzorgers worden behartigd. Zie voor meer informatie: www.mantelzorg.nl/resultaten